

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025 - 2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Lucian Blaga din Sibiu
1.2. Facultatea	Teologie
1.3. Departament	Teologie Pastorală
1.4. Domeniul de studiu	Teologie
1.5. Ciclul de studii ¹	Master
1.6. Specializarea	MTP

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria muzicii bisericești din Transilvania	Cod	FTEO.TOR.TEP.M.RA.1.1200.C-7.5
2.2. Titular activități de curs	Pr.Lect.univ.dr. Sorin Dobre		
2.3. Titular activități practice	Pr.Lect.univ.dr. Sorin Dobre		
2.4. An de studiu ²	1	2.5. Semestrul ³	1
2.6. Tipul de evaluare ⁴	E		
2.7. Regimul disciplinei ⁵	Op	2.8. Categoria formativă a disciplinei ⁶	S

3. Timpul total estimat

3.1. Extinderea disciplinei în planul de învățământ – număr de ore pe săptămână					
3.1.a.Curs	3.1.b. Seminar	3.1.c. Laborator	3.1.d. Proiect	3.1.e Alte	Total
1	2				14
3.2. Extinderea disciplinei în planul de învățământ – Total ore din planul de învățământ					
3.2.a.Curs	3.2.b. Seminar	3.2.c. Laborator	3.2.d. Proiect	3.2.e Alte	Total ⁷
1	2				42
Distribuția fondului de timp pentru studiu individual ⁸					Nr. ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat ⁹					7
Examinări ¹⁰					2
3.3. Total ore alocate studiului individual ¹¹ (NOSIsem)					133
3.4. Total ore din Planul de învățământ (NOADsem)					
3.5. Total ore pe semestru ¹² (NOADsem + NOSIsem)					
3.6. Nr ore / ECTS					
3.7. Număr de credite ¹³					7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. Discipline necesar a fi promovate anterior (de curriculum) ¹⁴	Cursurile de muzica bisericesca si ritual
4.2. Competențe	Auz muzical, dictie, voce

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. De desfășurare a cursului ¹⁵	Tabla, instrumente audio, pian,
5.2. De desfășurare a activităților practice (lab/sem/pr/aplic) ¹⁶	reportofon

6. Rezultate ale învățării¹⁷

Numărul de credite alocat disciplinei: 7				
Rezultatele învățării				Repartizare credite pe rezultatele învățării
Nr. crt.	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie	
RÎ 1	Să cunoască istoria muzicii bisericești	Aptitudini Muzicale	Să facă diferența între variantele muzicii bisericești	
RÎ 2	Să cunoască istoria muzicii bisericești din Transilvania	Aptitudini Muzicale	Să interpreteze adecvat cântările bisericești	
RÎ 3	Să aprofundeze diferențele zonale ale muzicii bisericești din Transilvania	Aptitudini Muzicale	Să conducă un grup la strună	
RÎ 4				
.....				
RÎ n				

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general	Dezvoltarea însușirilor de interpretare și înțelegere a muzicii în general și a muzicii bisericești în special. Aprofundarea cunoștințelor de teorie muzicală (psaltică și liniară) în vederea însușirii cântărilor bisericești și laice. Însușirea cunoștințelor pedagogice și muzicale în vederea învățării credincioșilor a cântărilor necesare cultului. Cunoașterea trecutului istoric al cântării Bisericii creștine în general și al Bisericii Ortodoxe Române, în special. Pregătirea muzicală teoretică și practică necesară unui viitor preot, profesor de religie, cântăreț sau dirijor de cor bisericesc.
7.2. Obiectivele specifice	Studentii vor fi capabili să: asimileze cele opt glasuri și a cântărilor specifice diferitelor slujbe și sărbători

8. Conținuturi

8.1. Curs¹⁸	Metode de predare¹⁹	Nr. ore
-------------------------------	---------------------------------------	----------------

Curs 1	Considerații generale privind muzica bisericească din Transilvania	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 2	Școli muzicale bisericești din Transilvania	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 3	Școala muzicală de la Sibiu	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 4	Dimitrie Cunțan și muzica bisericească din Ardeal	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 5	Evoluția muzicii bisericești după Dimitrie Cunțan	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 6	Contribuția Pr. Gheorghe Șoima la emanciparea muzicii bisericești.	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 7	Sub-varianțe ale melosului bisericesc transilvănean.	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 8	Varianțe ale muzicii bisericești ortodoxe românești. (Ardeal, Banat, Crișana, Moldova,)	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 9	Muzica bisericească tradițională din Ardeal în creația marilor compozitori	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 10	Coruri și societăți muzicale	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 11	Muzica corală din Ardeal	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 12	Cântăreți de strună din Ardeal I	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 13	Cântăreți de strună din Ardeal II	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Curs 14	Concluzii generale.	Exercitiul, demonstratia, audiția	1
Total ore curs:			14

8.2. Activități practice

Activități practice (8.2.a. Seminar ²⁰ / 8.2.b. Laborator ²¹ / 8.2.c. Proiect ²²)	Metode de predare	Nr. ore
Organizarea lucrărilor de seminar	Exercitiul, demonstratia, audiția	2
Studiul bibliografiei de specialitate. Recenzii de specialitate (istoria a muzicii bisericești, imnografie, paleografie muzicală bizantină etc.)	Exercitiul, demonstratia, audiția	2
Studiul bibliografiei de specialitate. Personalități marcante ale istoriei muzicii bisericești bizantine sau în Biserica Ortodoxă Română	Exercitiul, demonstratia, audiția	2
Studiul bibliografiei de specialitate. Momente istorice importante în evoluția cântării bisericești de origine bizantină	Exercitiul, demonstratia, audiția	2
Studiul bibliografiei de specialitate. Cântarea în alte Biserici Ortodoxe	Exercitiul, demonstratia, audiția	2
Paleografie muzicală. Manuscrise (facsimil) și tipărituri de muzică bisericească. Studiu comparat	Exercitiul, demonstratia, audiția	2
George Dima și muzica bisericească din Ardeal	Exercitiul, demonstratia, audiția	2
Liturghia în La de G. Dima		2
Martian Negrea și Requiemul Parastas		2
Gheorghe Șoima și Octoiul de Sibiu		2
Timotei Popovici -Liturghia Grecească		2

Dimitrie Cuntan -Cantarile Funebrale		2
Muzica Corala Transilvaneana		2
Evaluare finală a orelor de seminar		2
Total ore seminar/laborator		28

9. Bibliografie

9.1. Referințe bibliografice recomandate	G. Ciobanu- <i>Muzica bisericească la români</i> , în "Biserica Ortodoxă Română" XC (1972), nr.1-2, p.162-195.
	Ionescu , Gheorghe C. - <i>Lexicon (al celor care, de-a lungul veacurilor, s-au ocupat cu muzica de tradiție bizantină în România)</i> , București, 1994.
	Popescu-Pasărea , Ion - <i>Compoziții și compozitori de muzică bisericească</i> , în "Cultura", XXVI (1937), nr.4, p.38-39. - <i>Spiritul profan în cântarea corală românească</i> , în "Cultura", XXVI (1937), nr.10-11, p.95. - <i>Muzica bisericească</i> , în "Muzica românească de azi" (P.Nițulescu), București, 1939, p.597-602. - <i>Evoluția cântării psaltice în Biserica Ortodoxă Română</i> , în "Cultura", XXIX (1940), nr.3, p.21-23; nr.7-10, p.75-76; XXX (1941), nr.1-2, p.8.
	Stanciu , Pr.Lect.Dr.Vasile - <i>Muzica bisericească ortodoxă din Trasilvania</i> , Cluj-Napoca, 1996.
	Brie , Arhid.Prof.Ioan - <i>Cântări la serviciile religioase</i> , Cluj-Napoca, 1988. - <i>Cântări liturgice și la diferite servicii religioase</i> , Beiuș, 1994.
	Colectiv - <i>Dicționar de termeni muzicali</i> , București, 1984: articolul despre notația muzicală, p.326-339.
	Barbu-Bucur , Sebastian - <i>Acțiunea de "românire" a cântărilor psaltice și determinările ei social-patriotice. Filoteri sin Agăi Jipei și alți autori din sec. al XVIII-lea</i> , în "Biserica Ortodoxă Română" XCII (1980), nr.7-8, iul.-aug., p.836-856. - <i>Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României</i> , București, 1989.
	Grajidian , Pr.Lect.Vasile - <i>Monarch Alexandru Ioan Cuza's Decree Nr.101 of January 18, 1865 - Its Influence over the Developement of Chanting in the Rumanian Church</i> , în "IAH Bulletin", nr.21, 1993, p.86-96. - <i>Legislația lui A.I.Cuza și evoluția cântării bisericești</i> , în "Studii și cercetări de istoria artei" (seria - teatru, muzică, cinematografie), tomul 40, 1993, p.13-17.

9.2. Referințe bibliografice suplimentare	Moisescu, Titus - <i>Valorificarea tezaurului de cultură muzicală bizantină în România</i>, în "Biserica Ortodoxă Română" C (1982), nr.7-8, p.682-691. - <i>Prolegomene bizantine - Muzica bizantină în manuscrise și carte veche românească</i>, București, 1985 - studiile: <i>Putna - un puternic centru de cultură muzicală medievală românească</i>, p.28-43, <i>Începuturile tiparului muzical românesc în notație bizantină (Petru Efesiul-Macarie Ieromonahul-Anton Pann)</i>, p.81-100, <i>Bibliografia muzicii vechi bizantine în România</i>, p.206-224.
	Moldoveanu, Pr.Prof.Dr.Nicu - <i>Izvoare ale cântării psaltice în Biserica Ortodoxă Română - manuscrise muzicale vechi bizantine din România (grecești, românești și româno-grecești) până la începutul secolului al XIX-lea</i>, BOR XCII (1974), nr.1-2, p.131-280. - <i>Preocupări de muzică și muzicologie în Biserica Ortodoxă Română în ultimii cincizeci de ani (1925-1975)</i>, ST seria II, XXIX (1976), nr.3-4, p.263-297. - <i>Muzica bisericească la români în secolul al XIX-lea</i>, partea I, GB XLI (1982), nr.11-12, p.883-915; partea II, XLII (1983), nr.9-12, p.594-625. - <i>Muzica bisericească la români în sec.XX</i>, partea I, BOR CIII (1985), nr.7-8, p.615-636; partea II, CIV (1986), nr.3-4, p.117-139.
	Poslușnicu, Mihail Gr. - <i>Istoria muzicii la români</i>, București, 1928.

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului²³

- Preoții și credincioșii doresc o cântare corectă și adecvată specificului regional precum și cunoașterea evoluției muzicii bisericești.

11. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 Metode de evaluare		11.3 Pondere din nota finală	Obs. ²⁴
11.4a Examen / Colocviu	• Cunoștințe teoretice și practice însușite (cantitatea, corectitudinea, acuratețea)	Teste pe parcurs ²⁵ :	%	66% (minim 5)	N/A
		Teme de casă:	%		
		Alte activități ²⁶ :	%		
		Evaluare finală:	% (min. 5)		
11.4b Seminar	• Frecvența/relevanța intervențiilor sau răspunsurilor	Evidența intervențiilor, portofoliu de lucrări (referate, sinteze științifice)		33 (minim 5)	
11.4c Laborator	• Cunoașterea aparaturii, a modului de utilizare a instrumentelor specifice; evaluarea unor instrumente sau realizări, prelucrarea și	• Chestionar scris • Răspuns oral • Caiet de laborator, lucrări experimentale, referate etc. • Demonstrație practică		% (minim 5)	

	interpretarea unor rezultate			
11.4d Proiect	Calitatea proiectului realizat, corectitudinea documentației proiectului, justificarea soluțiilor alese	- Autoevaluarea, prezentarea și/sau susținerea proiectului - Evaluarea critică a unui proiect	% (minim 5)	
11.5 Standard minim de performanță ²⁷				

Fișa disciplinei cuprinde componente adaptate persoanelor cu CES (persoane cu dizabilități și persoane cu potențial înalt), în funcție de tipul și gradul acestora, la nivelul tuturor elementelor curriculare (competențe, obiective, conținuturi, metode de predare, evaluare alternativă), pentru a asigura șanse echitabile în pregătirea academică a tuturor studenților, acordând atenție sporită nevoilor individuale de învățare.

Data completării: | 2 | 5 | / | 0 | 9 | / | 2 | 0 | 2 | 5 |

Data avizării în Departament: | 2 | 7 | / | 0 | 9 | / | 2 | 0 | 2 | 5 |

	Grad didactic, titlul, prenume, numele	Semnătura
Titular disciplină	Pr.Lect.univ.dr. Sorin Dobre	
Responsabil program de studii	Protos. Conf. univ. dr. Vasile Bîrzu La Mastere schimbati aici	Pr. Conf. Dr. Vasile Bîrzu
Director Departament	Protos. Conf. univ. dr. Vasile Bîrzu	Pr. Conf. Dr. Vasile Bîrzu

¹ Licență / Master

² 1-4 pentru licență, 1-2 pentru master

³ 1-8 pentru licență, 1-3 pentru master

⁴ Examen, colocviu sau VP A/R – din planul de învățământ

⁵ Regim disciplină: O=Disciplină obligatorie; A=Disciplină opțională; U=Facultativă

⁶ Categoria formativă: S=Specialitate; F=Fundamentală; C=Complementară; I=Asistată integral; P=Asistată parțial; N=Neasistată

⁷ Este egal cu 14 săptămâni x numărul de ore de la punctul 3.1 (similar pentru 3.2.a.b.c.)

⁸ Liniile de mai jos se referă la studiul individual; totalul se completează la punctul 3.37.

⁹ Între 7 și 14 ore

¹⁰ Între 2 și 6 ore

¹¹ Suma valorilor de pe liniile anterioare, care se referă la studiul individual.

¹² Suma (3.5.) dintre numărul de ore de activitate didactică directă (NOAD) și numărul de ore de studiu individual (NOSI) trebuie să fie egală cu numărul de credite alocate disciplinei (punctul 3.7) x nr. ore pe credit (3.6.). De asemenea, se recomandă ca numărul orelor de studiu individual să fie cel puțin egal cu cel al orelor de pregătire universitară formată din ore didactice

¹³ Numărul de credit se calculează după formula următoare și se rotunjește la valori vecine întregi (fie prin micșorare fie prin majorare)

$$Nr. credite = \frac{NOCpSpD \times C_C + NOApSpD \times C_A}{TOCpSdP \times C_C + TOApSdP \times C_A} \times 30 \text{ credite}$$

Unde:

- NOCpSpD = Număr ore curs/săptămână/disciplina pentru care se calculează creditele
- NOApSpD = Număr ore aplicații (sem./lab./pro.)/săptămână/disciplina pentru care se calculează creditele
- TOCpSdP = Număr total ore curs/săptămână din plan
- TOApSdP = Număr total ore aplicații (sem./lab./pro.)/săptămână din plan
- C_C/C_A = Coeficienți curs/aplicații calculate conform tabelului

Coeficienți	Curs	Aplicații (S/L/P)
Licență	2	1
Master	2,5	1,5
Licență lb. străină	2,5	1,25

¹⁴ Se menționează disciplinele obligatoriu a fi promovate anterior sau echivalente

¹⁵ Tablă, videoproiector, flipchart, materiale didactice specifice, platforme on-line etc.

¹⁶ Tehnică de calcul, pachete software, standuri experimentale, platforme on-line etc.

¹⁷ Rezultatele învățării se vor menționa în funcție de standardele specifice ale Comisiilor de specialitate ARACIS (<https://www.aracis.ro/ghiduri/>)

¹⁸ Titluri de capitole și paragrafe

¹⁹ Expunere, prelegere, prezentare la tablă a problematicii studiate, utilizare videoproiector, discuții cu studenții (pentru fiecare capitol, dacă este cazul)

²⁰ Discuții, dezbateri, prezentare și/sau analiză de lucrări, rezolvare de exerciții și probleme

²¹ Demonstrație practică, exercițiu, experiment

²² Studiu de caz, demonstrație, exercițiu, analiza erorilor etc.

²³ Legătura cu alte discipline, utilitatea disciplinei pe piața muncii

²⁴ CPE – condiționează participarea la examen; nCPE – nu condiționează participarea la examen; CEF - condiționează evaluarea finală; N/A – nu se aplică

²⁵ Se va preciza numărul de teste și săptămânile în care vor fi susținute.

²⁶ Cercuri științifice, concursuri profesionale etc.

²⁷ Se particularizează la specificul disciplinei standardul minim de performanță din grila de competențe a programului de studii, dacă este cazul.